

DZIENNIK URZĘDOWY

ces. i król. Komendy obwodowej w Radomiu.

Rocznik II. Część X. — Wydany i rozesłany 1 listopada 1916.

TRZEŚĆ: (214—233)—214. O przymusie przyjmowania waluty koronowej przy sprzedażach artykułów codziennego użytku.—215. Stosunek wartościowy między walutą rublową, koronową i markową. — 216. Powiększenie obszaru miast: Kielc, Lublina, Piotrkowa i Radomia. — 217. Spoczynek niedzielny i świąteczny w handlu i przemyśle. — 218. Zakaz sprzedaży wędlin w dniu bezmięsne. — 219. Rozporządzenie Naczelnego Wodza armii z października 1916. Dz. rozp. Nr. 71, dotyczące obrotu handlowego w obrębie obszaru okupowanego. — 220. Kontrola melassy. — 221. Zajęcie waty.—222. Rozporządzenie Naczelnego Wodza armii z 8 września 1916, Dz. rozp. Nr. 68, dotyczące ochrony rolniczych zwierząt domowych. — 223. Oszczędności i środki przymusowe przy gromadzeniu i użytkowaniu produktów rolnych. — 224. Obrót ziemniakami. — 225. Zajęcie prosa, wyki, fasoli, końskiego zębu, grochu i soczewicy. — 226. Zakaz leczenia zwierząt przez laików. — 227. Sprostowanie. — 228. Środki usuwające skutecznie bandytyzm. — 229. Strzeżenie linii telegraficznych i telefonicznych. — 230. Roboty ziemne i budowa dróg.—231. Wykaz osób ukaranych za podbijanie cen.—232. List gończy.—233. Towarzystwo „Polska Macierz Szkolna”.

214.

Exh. No: 31.603/16. A.

Do ludności Obwodu Radomskiego.

W ostatnich czasach mnożą się wypadki, że ludność odmawia przyjęcia pieniędzy w walucie koronowej przy sprzedaży artykułów codziennego użytku (środków żywności, materiałów opałowych i służących do oświetlenia etc.).

Przypominam zatem, że w myśl rozporządzenia Naczelnego Komendy armii z 5-go czerwca 1916 Dz. rozp. No: 60 jest każdy obowiązany przy sprzedaży artykułów codziennego użytku dla których zostały ustanowione urzędownie ceny podstawowe przyjąć pieniądze w walucie koronowej według obowiązującego kursu zamiany za 1 rubel=2 korony 75 halerzy.

W przeciwnym razie będę zmuszony w przyszłości przy użyciu jaknajstrzejszych środków karać lekceważenie tego rozporządzenia.

Równocześnie wzywam wszystkich, ażeby donosili najbliższemu posterunkowi c. i k. Żandarmerji o wszelkich doszłych do ich wiadomości wypadkach wzbraniania się przyjmowania pieniędzy w walucie koronowej lub rozmyślnego obniżania kursu zamiany, aby chcących wzbogacić się kosztem współmieszkańców co rychlej unieszkodliwić.

Radom, dnia 26 września 1916.

215.

E. No: 33.209/16.

Stosunek wartościowy między walutą rublową, koronową i markową.

Naczelna Komenda armii rozporządzeniem Q. Op. 113.096 z dnia 1. 9. 1916. ustanawia dla wszystkich obszarów okupowanych przez wojska austro-węgierskie i dla wszystkich terenów operacyjnych następujący kurs wymiany z ważnością **od 1. września 1916.:**

Jeden (1) Rubel (srebrna, niklowa i miedziana moneta lub papier) = dwie (2) korony siedmdziesiąt pięć (75) halerzy.

Równocześnie ustanowiono dla obszaru cesarsko niemieckiego naczelnego Komendanta na wschodzie i dla cesarsko niemieckiego General-Gubernatorstwa w Warszawie następujący kurs wymiany:

Jeden (1) Rubel (srebro lub papier) = jedna (1) marka dziewięćdziesiąt (90) fenigów.

Radom, dnia 24. września 1916.

216.

Nr. 36.960/16 Z. K.

Rozporządzenie c. i k. Jenerał-Gubernatora Wojskowego z dnia 15 października 1916. A. Nr. 108.315.

Powiększenie obszaru miast: Kielc, Lublina, Piotrkowa i Radomia.

Na podstawie § 2 rozporządzenia Naczelnego Wodza armii z dnia 18-go sierpnia 1916. Dz. rozp. Nr. 64 zarządza się co następuje:

§ 1.

Obszary miast: Kielce, Lublin, Piotrków i Radom rozszerza się z dniem 1 listopada 1916, na następujące części graniczących z nimi gmin wiejskich:

1) obszar miasta **Kielc** na należący dotąd do gminy Niewachlów dawny folwark „Psiarnia“ oraz kamiieniołomy i wapiennik Kadzielnia.

Bieg nowej granicy miasta jest następujący: od północy, wschodu, południa i zachodu aż do północnwschodniego kąta placu ćwiczeń wojskowych pozostaje ona niezmieniona; stąd biegnie dalej w kierunku południowo-a potem północno-wschodnim zewnętrzną granicą gruntów folwarku „Psiarnia“, a w dalszym ciągu północno-zachodnią granicą kamiieniołomu Kadzielnia aż do drogi z Kielc do Chęcín prowadzącej; stąd znowu dotychczasową granicą miejską na północny zachód;

2) obszar miasta **Lublina** na części obszaru gmin Konopnicy, Wólki i Zemborzyc, a mianowicie ustanawia się następującą nową granicę miasta:

Od zachodu: od punktu przecięcia południowej granicy gruntów folwarku Rury Pojezuickie ze szosą kraśnicką, w kierunku północno-wschodnim wzdłuż tej szosy, dalej wzdłuż zewnętrznej granicy parcel NN 4, 3, 2, 1 gruntów włościańskich wsi Rury Brygidowskie, wzdłuż polnej drogi i zewnętrznej granicy gruntów folwarku Czechów aż do drogi bocznej wsi Snopków do Lublina prowadzącej, potem wzdłuż tej drogi, wzdłuż zachodniej granicy gruntów kolonii Czechówka-Górna Nr. 4 tudzież parcel gruntów wsi Czechówka z działu dodatkowego NN 1, 2, 3, tab. likwid. i rej. pomiarowego.

Od północy: wzdłuż polnej drogi na północ od wspomnianej parceli Nr. 3 prowadzącej, dalej po zewnętrznej zachodniej granicy gruntów folwarku Bielszczyzna na długości, około 1500 m. w kierunku półn.-wschodnim, stąd w linii prostej na wschód do punktu, gdzie droga z Rudnika wychodzi na szosę Lublin-Lubartów, dalej drogą do Rudnika prowadzącą

i następnie wzdłuż wschodnich granic folwarku Wiktoryn Nr. 2, parcel NN 1, 2, 3, 4, 5 gruntów wsi Bazyliańówka i półn.-wschodniej granicy folwarku miejskiego Ponikwoda oraz folwarku Tatary aż do rzeki Bystrzycy;

Od wschodu: brzegiem Bystrzycy w górę potem w południowym kierunku wzdłuż wschodniej między zewnętrzną parceli Nr. 3 do wsi Tatary należącej i wschodniej granicy folwarku Tatary aż do trasy kolei żelaznej, stąd wzdłuż zewnętrznej południowo-wschodniej granicy parceli Nr. 7, 8, 9, 10 wsi Tatary Prywatne, wzdłuż drogi polnej obok parceli Nr. 7 wsi Tatary Poklasztorne i dalej przez tę parcelę aż do południowej granicy parceli Nr. 5, następnie wzdłuż tejże na północo-zachód do południowo-wschodniej granicy gruntów Towarzystwa akcyjnego Firlej, wzdłuż tejże aż do parceli Nr. 18 z działu dodatkowego wsi Tatary i po południowo-wschodniej granicy tej ostatniej parceli;

Od południa: wzdłuż południowej granicy parcel Nr. 18 i 17 gruntów wsi Tatary z działu dodatkowego oraz gruntów folwarku Bronowice, okalając osadę czyściciela miejskiego, aż do rzeki Czarniejówki, potem wzdłuż południowej granicy: łąk i gruntów Kośminek, posesyi Dziesiąta Nr. 92 i placów wojskowych do rzeki Bystrzycy, dalej w dół tej rzeki, wreszcie wzdłuż południowo-zachodniej granicy: gruntów włościńskich kolonii Rury św. Ducho Nr. 1 parcel Nr. 9, a, 8, 7, 6, 5, 4, 3, 2, 1 folwarku Rury Pojezuickie, parcel Nr. 17 gruntów wsi Rury Pojezuickie i znowu folwarku Rury Pojezuickie do szosy kraśnickiej.

3) Obszar miasta **Piotrkowa** na następujące miejscowości: z gminy Ustrzyn: kolonię Bugaj, kolonię Starostwo i osadę młynarską Bugaj; z gminy Szydłów: majątek i wieś Bełzatkę, kolonię Twardosławice, kolonię Pawłówka oraz na południową część wsi Karolinów.

Nowa granica miasta idzie następująco:

W zachodniej stronie: wzdłuż granicy pomiędzy gminą Ropczyce a majątkiem Bełzatką, dalej pomiędzy wsią Twardosławice z jednej strony a majątkiem Bełzatką, kolonią Twardosławice i kolonią Pawłówka vel Polesie z drugiej strony;

W stronie północnej: wzdłuż północno-wschodniej granicy kolonii Pawłówka (Polesie) aż do drogi do Srocka wiodącej dalej po tej drodze na południo-wschód od południowo-wschodniego punktu granicznego gruntów wsi Byki i kolonii Pawłówka, stąd w kierunku północno-wschodnim wzdłuż drogi polnej przez wieś Karolinów aż do drogi kolei żelaznej i dotychczasowej granicy, następnie wzdłuż granicy pomiędzy terytoryum miejskiem a wsią Raków mały i lasami rządowemi i wzdłuż drogi do Wierzej aż do rzeki Rakówki;

Od strony wschodniej: wzdłuż rzeki Rakówki, wzdłuż wschodniego brzegu stawu Bugaj, wzdłuż wewnętrznej granicy łąk majątku Uszczyn do rzeki Strawy, następnie po zachodniej granicy wsi Świerczów;

Od południa pozostaje granica nie zmieniona.

4) Obszar miasta **Radomia**: na jego przedmieścia dotąd do gminy miejskiej radomskiej należące: Kaptur, Obozisko, Oświęcim, Dzierzków, Weronów, Glinice, Prędocinek, wieś Ustronie donacya Maryackie, Żakowice, Młodzianów i Zamłynie z Czerwonką tudzież grunta kolejowe. Folwark Prędocin A i B wyjąmuje się od włączenia do obszaru miejskiego.

Nowa granica miasta ciągnie się: na północy: od drogi do Przytyka prowadzącej wzdłuż zewnętrznych granic przedmieść: Kaptur, Obozisko wraz z folwarkiem Koniówką i Oświęcim do szosy Kozienieckiej, od wschodu: wzdłuż wschodniej granicy przedmieść Dzierzków, Weronów i Glinice, od południa: po południowej granicy przedmieść Glinice, Prędocinek, Młodzianów i Żakowice.

Na zachodzie: wzdłuż zachodniej granicy przedmieścia Żakowice, dalej po dotychczasowej granicy miasta i po zachodniej granicy folwarku Zamłynie oraz wsi Zamłynie.

§ 2.

Wszystkie grunta ukazowe położone wśród opisanych w § 1 nowych granic miejskich włącza się do gmin miejskich.

§ 3.

Włączone do okręgów miejscowości (części miejscowości) wydziela się z dotychczasowego związku gminnego. Pozostałe po odgraniczeniu obszaru miejskiego części gmin zostają nadal w dotychczasowym związku gminnym.

§ 4.

Gmina miejska obejmuje z dniem jej rozszerzenia prawa i obowiązki oraz majątek i długi przyłączonych miejscowości względnie części miejscowości; rozdziału jaki okaże się potrzebnym, mają dokonać Komendy obwodowe.

Przyłączenie to nie narusza jednakowoż prywatno-prawnych zobowiązań i uprawnień gminy miejskiej względnie włączonych miejscowości (części miejscowości), ani istniejących koncesyj lub nabytych praw osób trzecich.

§ 5.

Wcielone miejscowości (części miejscowości) podlegają od dnia ich wcielenia przepisom w danym mieście obowiązującym. Podatki oraz inne opłaty z włączonych miejscowości (części miejscowości) należy uiszczać aż do końca 1916 roku w tej samej wysokości i w tej samej kasie co dotąd.

§ 6.

Włączone miejscowości zachowują swój dotychczasowy Zarząd i reprezentacje tak długo, aż odnośne miasta zaprowadzą w nich nową organizację zarządu. Ma to nastąpić do 1. marca 1917.

§ 7.

Komendy obwodowe w Kielcach, Lublinie, Piotrkowie i Radomiu mają jeszcze przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia granicę powiększonego obszaru miejskiego przy współdziałaniu zastępców dotyczących gmin (miejscowości) i miasta tudzież szczególnie tem interesowanych właścicieli gospodarstw rolnych i przedsiębiorstw przemysłowych. Do nich należy też staranie o utrzymanie tych granic w przyszłości i rozstrzyganie odnośnych sporów.

§ 8.

Konieczne zarządzenia z powodu rozszerzenia granic miejskich i wyłączenia pojedynczych miejscowości (części miejscowości) z terytoriów gminnych w sprawie: przeniesienia względnie sprostowania ksiąg ludności i prowadzonych przez prezydentów miast i wójtów gmin rejestrów stanu, w sprawach meldunkowych i t. p. mają wydać dotyczące Komendy obwodowe.

217.

E. Nr. 34.326/16 Z. K.

Spoczynek niedzielny i świąteczny w handlu i przemyśle.

Na podstawie rozporządzenia c. i k. Generał-Gubernatorstwa w Lublinie z 25 września 1916 Z. E. Nr. 58.258 zarządza się dla miasta Radomia i całego obwodu Radomskiego co następuje:

I.

W niedzielę i święta katolickie (z wyjątkiem Wielkiej Nocy, Bożego Ciała i pierwszego dnia Bożego Narodzenia) mogą być otwarte:

- 1) Sklepy wszelkiego rodzaju od 8-ej do 11-ej przed południem.
- 2) Sklepy z artykułami spożywczymi od 8-ej do 11-ej przed południem i od 4-ej do 5-ej po południu.
- 3) Zakłady fryzjerskie i kąpielowe do 2-ej godziny po południu.
- 4) Restauracje (jadłodajnie), cukiernie, mleczarnie, herbaciarnie i piwiarnie aż do odwołania, jak w zwykłe dni w tygodniu, t. j. do godziny policyjnej (art. I. obwieszczenia c. i k. Komendy obwodowej z 20 maja 1916 Nr. 13.169 i z 24 czerwca 1916 l. 25.830/16).
- 5) Trafiki od 8-ej do 12-ej przed południem lub przez 2 godziny przed południem i 2 godziny po południu (rozporządzenie Generał-Gubernatorstwa z 7 marca l. 13.640/16).

II.

W dzień Wielkiej Nocy, Bożego Ciała i w pierwszy dzień Bożego Narodzenia mogą być otwarte:

- 1) Sklepy z artykułami spożywczymi od 8-ej do 10-ej przed południem.
- 2) Zakłady fryzjerskie i kąpielowe do 11-ej przed południem.
- 3) Restauracje (jadłodajnie), cukiernie, mleczarnie, herbaciarnie i piwiarnie jak w inne dni świąteczne.
- 4) Trafiki również jak w inne dni świąteczne.
- 5) Wszystkie inne sklepy mają być zamknięte.

III.

Sklepy żydowskie są obowiązane przestrzegać ściśle zarządzeń wymienionych pod I i II; mogą jednak być przez cały dzień zamknięte w sobotę i w święta żydowskie z wyjątkiem trafik.

W miejscowościach w których znajduje się tylko jeden sklep z artykułami spożywczymi, będący własnością osoby wyznania mojżeszowego, winien być sklep ten otwarty zarówno w sobotę jak i w niedzielę od 8-ej do 11-ej przed południem i od 4-ej do 5-ej po południu.

IV.

Obowiązkowi spoczynku niedzielnego nie podlegają zakłady których unieruchomienie byłoby połączone ze szkodą dla dobra publicznego (apteki, zakłady dla oświetlenia, wodociągowe i t. p.) następnie przedsiębiorstwa, które z racji swoich urządzeń muszą być w ciągłym ruchu, (wapienniki, huty, rafinerie spirytusu, fabryki cukru, cegielnie, fabryki szkła i t. p.)

V.

Przekroczenia powyższych zarządzeń będą karane przez c. i k. Komendę obwodową na podstawie rozp. Najwyższego Wodza z 19 sierpnia 1915 Dz. rozp. Nr. 30, grzywną do 2,000 koron lub aresztem do 6-ciu miesięcy.

Komendanci c. i k. Posterunków żandarmeryi w Radomiu, Białobrzegach, Przytyku i Skaryszewie są upoważnieni do karania przekroczeń przepisów o spoczynku niedzielnym i świątecznym za pomocą osądu grzywną do 50 koron lub aresztem do 5-ciu dni (Dziennik urzędowy Nr. 127 i 159 z r. 1916).

VI.

Rozporządzenie to wchodzi w życie z dniem 1 listopada 1919.

Równocześnie tracą moc obowiązującą artykuły II, III i IV tut. obwieszczenia z 20 maja 1916 Nr. 13.169 i artykuły II i III obwieszczenia z 24 czerwca 1916 l. 25.830.

Radom, dnia 24 października 1916.

218.

No: 33983/16 A.

Zakaz sprzedaży wędlin w dni bezmięsne.

Począwszy od 1. października r. b. zakazuje się sprzedaży wędlin w dni bezmięsne (Poniedziałek i Czwartek).

Składy wędlin winny być przeto w tych dniach zamknięte, a wędliny w sklepach innego rodzaju trzymane pod zamknięciem.

Przekroczenia niniejszego rozporządzenia będą karane grzywną do 2000 Koron lub aresztem do 6-ciu miesięcy.

Radom, dnia 1 października 1916.

219.

Rozporządzenie Naczelnego Wodza armii z 4. października 1916.

Dz. rozp. No: 71,

dotyczące obrotu handlowego w obrębie obszaru okupowanego
i wywozu z obszaru okupowanego.

Mocą uprawnień Najwyższej władzy cywilnej i wojskowej, przeniesionych na Mnie rozkazem Najwyższego Dowództwa, zarządzam dla obszarów Polski, podlegających administracji wojskowej austriacko-węgierskiej (obszar okupowany), co następuje:

Artykuł I.

Po § 3 rozporządzenia Naczelnego Wodza armii z 15. grudnia 1915, No: 47 Dz. rozp., należy wstawić następujące postanowienia:

§ 3 a.

Obowiązek zgłaszania.

Każdy wywóz z obszaru okupowanego towarów, których wywóz nie jest zakazany według §§ 1 i 2, musi być zgłoszony w komendzie obwodowej, z której okręgu urzędowego wywóz następuje.

Zgłoszenie będzie potwierdzone z podaniem miejsca pochodzenia, rodzaju towarów i miejsca wywozu.

§ 3 b.

Ograniczenie obrotu w obrębie obszaru okupowanego.

Generał-Gubernator może w drodze rozporządzenia uzależnić obrót między poszczególnymi obwodami co do niektórych artykułów, wymienionych w § 1, od pozwolenia komendy obwodowej lub poddać go innym ograniczeniom.

Artykuł II.

§ 7 ustęp 2, rozporządzenia Naczelnego Wodza armii z 15. grudnia 1915, No: 47 Dz. rozp., winien brzmieć:

Przy przekroczeniach, oznaczonych w pierwszym ustępie, oraz przy przekroczeniach ograniczeń obrotu, zarządzonych na mocy § 3 b, można obok kary orzec utratę towarów, będących własnością skazanego, które są przedmiotem orzeczenia karnego. Jeżeli towary zostały już sprzedane, można uznać cenę kupna za przepadłą.

Artykuł III.

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Arcyksiążę Fryderyk, marszałek polny, w. r.

220.

No: 32926/16 Z. K.

Kontrola melasy.

Ażeby zapobiedz nadużyciom przy obrocie melasy, zarządza się na podstawie rozp. Wosk. Generał-gub. z 14. 9. 1916 Z. E. N-o 105.417 co następuje:

Ustalone przy zakupie melasy ceny ważne są przy gęstości 40° dostarczonej melasy, wymierzonej przy pokojowej temperaturze (16—20° C.).

Jeżeli dostarczona melasa wykazuje przy odbiorze mniejszą gęstość, niż 40° Beaumé, to należy potrącić za każdy stopień Beaumé $\frac{1}{33}$ umówionej ceny kupna za 100 kg., o ile ta gęstość przewyższa jednak 35° Beaumé. Przy dostarczeniu melasy, gdzie towar wynosi 35° Beaumé, lub mniej, należy za każdy stopień Beaumé obniżyć cenę $\frac{1}{20}$ za 100 kg. **Melasa przy gęstości 30° Beaumé, o ile takowa skonstatowana jako kwaśna, wykluczona jest od dostawy.**

Za każdy stopień Beaumé dostarczonej melasy, wykazujący więcej niż 40° Beaumé, podwyższa się cenę kupna o $\frac{1}{20}$ za 100 kg. Jednakże ta wyższa gęstość może być uzyskana jedynie przez wyższą koncentrację, a nie przez jakąkolwiek domieszkę, wykluczającą melasę od dostawy.

Radom, dnia 25 października 1916.

221.

Exh. No: 33259/16 A.

Zajęcie waty.

Według Rozp. Minist. Wojny Odd. 13 No: 18059 Tulg. z dnia 14 sierpnia 1916 r. podlegają zajęciu wszystkie rodzaje **waty świeżej i używanej** z wyjątkiem waty leczniczej nieużywanej.

Posiadacze zapasów wyż wymienionej waty winni do **4 października 1916 r.** podać do wiadomości c. i k. Powiatowej Straży Skarbowej (Lubelska Nr. 63):

- 1) Rodzaj waty, którą posiadają (np. watę krawiecką, odpadki watowe)
- 2) Ilość w kilogramach
- 3) Nazwisko posiadacza
- 4) Miejsce swego składu.

Przekroczenia powyższego zarządzenia będą karane grzywną do 2000 Koron lub aresztem do 6 miesięcy, a równocześnie cały zapas waty będzie skonfiskowany.

Radom, dnia 24 września 1916.

222.

Rozporządzenie Naczelnego Wodza armii z 8 września 1916,

dz. rozp. No. 68,

dotyczące ochrony rolniczych zwierząt domowych.

Mocą uprawnień Najwyższej władzy cywilnej i wojskowej, przeniesionych na Mnie rozkazem Najwyższego Dowództwa, zarządzam dla obszarów Polski, podlegających administracji wojskowej austriacko-węgierskiej (obszar okupowany), co następuje:

§ 1.

Jenerał-Gubernatorstwo może w drodze rozporządzenia:

1. ograniczyć lub zakazać rzezi rolniczych zwierząt domowych, lub przekazać komendom obwodowym prawo wydawania takich ograniczeń lub zakazów;
2. uregulować obrót handlowy co do rolniczych zwierząt domowych;
3. ustanowić ceny maksymalne bydła i mięsa;
4. zarządzić, aby przy przekroczeniach przepisu o ochronie stanu rolniczych zwierząt domowych następowała konfiskata tych zwierząt żywych lub bitych, będących własnością skazanego, których rzeź lub sprzedaż była przedmiotem orzeczenia karnego.

§ 2.

Rozporządzenie Naczelnego Wodza armii z 29 listopada 1915, Nr. 46 Dz. rozp. jest uchylone. Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Arcyksiążę Fryderyk, marszałek polny, w. r.

Res. No: 161/Z. K. 16.

223.

Oszczędności i środki przymusowe przy gromadzeniu i użytkowaniu produktów rolnych.

Wskutek rozporządzenia Generał-gubernatorstwa w Lublinie z dnia 26. września 1916. E. V. Präs. Nr. 13.901/16 zarządza się celem ścisłego przestrzegania co następuje:

I.

Użycie jęczmienia dla wypieku chleba.

Wobec uznania jęczmienia jako nadającego się do wypieku chleba, nie wolno używać go jako paszy dla zwierząt domowych.

II.

Zmniejszenie wyznaczonej żywności dla ludności i karmy dla zwierząt.

- a) Dla producentów wyznacza się 300 gr. mąki co równa się 366 gramom zboża na głowę i dzień.
- b) Dla nieproducentów 200 gr. co równa się 250 gr. zboża na głowę i dzień, do czego należy się ściśle zastosować, a nad przestrzeganiem dotyczącego zarządzenia czuwać będzie c. i k. żandarmerya.
- c) Jako karmę na konia wyznacza się 1.75 kg. owsa dziennie z tem, że jęczmienia nie wolno używać jako karmę dla koni (Art. I).

III.

Zarządzenia w celu zapewnienia należytej dostawy kontyngentu zboża.

Wyznaczoną rozporządzeniem Generał-gubernatorstwa Nr. 51483 § 6 karę za niedostarczenie lub niedostawienie w przepisany terminie zboża w wysokości 30 koron za każde niedostarczone 100 kg. zboża, podwaja się t. j. podwyższa do 60 koron w ten sposób, iż za każdy brakujący kilogram oznacza się tytułem kary 60 halerzy albo za funt 24 halerze.

W razie niemożebności ściągnięcia gotówki zostanie przypadająca kwota ściągnięta w naturaliach (zajęcie bydła i t. p.).

Niedostarczenie wyznaczonej ilości zboża w tych miejscowościach gdzie oddział rolniczy c. i k. Komendy obwodowej polecił producentom dostarczyć zboże tygodniowo w porządku gmin i dworów, karaniem będzie karą konwencyonalną w wysokości 60 koron za każde brakujące 100 kilogramów.

IV.

Środki przymusowe i karne.

- 1) Każdy przewóz zboża i produktów mącznych bez poprzedniego specjalnego pozwolenia c. i k. Komendy obwodowej lub odnośnego c. i k. Posterunku żandarmeryi jest zabroniony (obwieszczenie c. i k. Komendy obwodowej z dnia 15. września 1916 Nr. 448 L. A.).
- 2) Po myśli rozporządzenia Naczelnego Wodza z dnia 15. grudnia 1915 Dzien. rozp. Nr. 47 wywóz (przemysłnictwo) zboża, produktów mącznych i kartofli z obszaru okupacyjnej-

go bez poprzedniego zezwolenia c. i k. General-gubernatorstwa jakoteż zakupno zboża i produktów mącznych w celu dalszej sprzedaży w stanie nieprzerobionym są surowo zakazane.

3) Producentom nie wolno handlować zbożem i produktami mącznymi bez specjalnego zezwolenia Komendy obwodowej (§ 2 Rozp. c. i k. General-Gubernatorstwa z dnia 19. lipca 1916 Nr. 51.483/16).

Wszelkie przekroczenia powyższych zakazów karane będą po myśli rozporządzenia Naczelnego Wodza z dnia 15. grudnia 1915 Dz. rozp. Nr. 47 i z dnia 11. czerwca 1916 Dz. rozp. Nr. 61, a mianowicie:

Niedozwolony wywóz z obszaru okupacyjnego grzywną do 100.000 koron lub aresztem do 5-ciu lat, zaś niedozwolony handel grzywną do 5.000 koron lub aresztem do 6-ciu miesięcy.

W ostatnim wypadku może być oprócz kary aresztu nałożona kara pieniężna do 3.000 koron.

W każdym wypadku zostaną odnośnie produkta względnie uzyskane za nie ze sprzedaży pieniądze, uznane za przepadłe, zarazem orzeczoną zostanie konfiskata koni i wozów którymi wymienione towary przewożono.

Uzyskana stąd gotówka użyta zostanie dla celów aprowizacji ludności.

Wrazie przytrzymania na drodze transportów zboża lub produktów mącznych i uzasadnionego podejrzenia o przekroczenie jednego z wymienionych pod 1—3 zakazów, c. i k. Żandarmerya ma obowiązek przyaresztować odnośnego woźnicę i odstawić go do c. i k. Komendy obwodowej celem ukarania, po uprzednim odstawieniu przewożonych produktów do najbliższego magazynu zbożowego c. i k. Komendy obwodowej—Radom, (Fabryka Kohna) i Przytyk—i oddaniu koni wraz z wozem do przechowania urzędowi gminnemu gminy w obrębie której znajduje się odnośny magazyn zbożowy.

Zauważa się, że wozy i konie także i w tym wypadku zostaną uznane za przepadłe, gdyby należały do osób trzecich.

V.

Rozporządzenie to wchodzi odnośnie do nowych zarządzeń w moc obowiązującą z dniem 20 października 1916.

Zarządzenia § 1 a) i d) obwieszczenia c. i k. Komendy obwodowej (Dziennik urzędowy Część IX. l. 193 rok 1916) zostają uchylone.

VI.

Komenda obwodowa przypomina wójtom i sołtysom obowiązek opublikowania niniejszego rozporządzenia w sposób zwyczajem miejscowym przyjęty wśród najszerzych kół ludności.

Radom, dnia 14 października 1916.

224.

E. No: 744 L. A.

Obrót ziemniakami.

W uzupełnieniu rozporządzenia dotyczącego obrotu kartoflami E. V. 81.586 z dnia 15. września 1916 (Dziennik urzędowy Część IX No: 194) postanawia się:

1) Cena maksymalna (a więc nie podstawowa) wynosi 5 koron 50 halerzy za 100 kg. na miejscu produkcji (pole lub folwark). Cena ta obowiązuje aż do nowego zbioru 1916 r.

2) Za kartofle dostarczone do 20. listopada 1916 roku wypłaci Centrala dla obrotu produktami rolnymi w Lublinie, premię w wysokości 1 kor. 50 hal. za każde 100 kg. Po dniu 20. listopada premię te nie będą wypłacane.

3) Pierwszeństwo do zakupu kartofli mają: Centrala dla obrotu produktami rolnymi w Lublinie, c. i k. zakłady i oddziały wojskowe przebywające w obrębie c. i k. wojskowej

Jeneralnej Gubernii i nakoniec Komitetu aprowizacyjnego miast Kielce, Radom, Lublin, Piotrków, Noworadomsk.

Instytucje powyższe mają prawo żądania sprzedaży kartofli po cenie 5 kor. 50 hal. na miejscu produkcji z dodatkiem premii 1 kor. 50 hal. przed 20. listopada 1916 roku (czyli razem po 7 kor. za 100 kg.). W razie odmowy sprzedaży przez producenta zarządzi się po zbadaniu sprawy przez c. i k. Komendę okręgową zajęcie i przymusowy odbiór kartofli z wykluczeniem premii.

4) Po dokonanej sprzedaży którejkolwiek z wyżej wymienionej instytucji otrzymuje producent piśmienne potwierdzenie sprzedaży. O ileby kartofle nie były zabrane przez kupującego do dni 14 od dnia sprzedaży, umowa kupna gaśnie i producent ma prawo i jest obowiązany po upływie tego terminu sprzedać towar innej uprawnionej do zakupu instytucji.

Producenci, którzy zechcą sami sprzedać niemniej jednak jak 500 cetnarów metrycznych kartofli, mogą z ominięciem pośredników odnieść się bezpośrednio do E. V. Z. w Lublinie.

Radom, dnia 13 października 1916.

225.

No: 25368/16 A.

OGŁOSZENIE.

Stosownie do rozporządzenia M. G. G. W. A. Nr. 51483 ogłasza się zajęcie prosa, wyki, fasoli, końskiego zębu, grochu i soczewicy; te produkty nie mogą być bez pozwolenia Komendy obwodowej przerabiane, zużyte dane na pasze albo sprzedawane.

Akta prawne, które kolidują z powyższem rozporządzeniem lub które zostały ukończone przed wejściem w użycie tego rozporządzenia są nieważne.

Od zajęcia jest zwolniona ilość: dla producenta potrzebne nasienie, jakoteż potrzebna ilość do wyżywienia w wspólnym gospodarstwie producenta żyjących członków rodziny, służby i czeladzi.

Radom, dnia 27 lipca 1916.

226.

E. Nr. 32.633/16. Z. K.

Zakaz leczenia zwierząt domowych przez laików.

C. i k. Jenerał-Gubernatorstwo Wojenne rozporządzeniem z 15 września 1916 H. Nr. 101.301 z powodu wypadku, że konia dotkniętego nosacizną leczył laik i że ten ostatni nie został z tego powodu podany Sądowi do ukarania, podało do wiadomości i zastosowania co następuje:

Według § 220 rosyjskiej ustawy sanitarnej w wydaniu najnowszym, nie wolno nikomu, kto nie posiada dotyczącego dyplomu, wzgl. świadectwa, zajmować się jakąkolwiek gałęzią lekarską, względnie weterynarską praktyki. Przekroczenia tych postanowień ustawy podlegają ukaraniu przez Sąd.

Ponieważ z powodu leczenia zwierząt przez laików t. j. felczerów, czyścicieli, rakarzy, znachorów i innych, choroby zaraźliwe nie mogą być w sposób należyty zwalczane, będą wszystkie wypadki tego rodzaju leczenia zwierząt, w szczególności leczenie koni podejrzanych o parchy i nosaciznę surowo karane.

Wójtowie i Żandarmerya mają wszelkie przekroczenia w tym względzie donieść c. i k. Komendzie obwodowej.

Radom, dnia 10 października 1916.

227.

Ad Res. No: 174/16 Z. K.

Sprostowania.

W myśl rozporządzenia General-gubernatorstwa Dz. VIII No: 64600/16 został zapasowy oddział psów wojennych zniesiony.

Wskutek czego ogłoszone w rozporządzeniu Gen.-Gub. z 8. sierpnia 1916 § 5 ust. 3 i 4 zarządzenie (Dziennik urzędowy IX No: 199 z roku 1916) w sprawie zwalczania wścieklizny, aż do dalszego rozporządzenia nie ma zastosowania.

Ponieważ pies policyjny, o którym mowa z Dz. urz. IX No: 202 z roku 1916 będący w utrzymaniu przy c. i k. Komendzie obwodowej żandarmeryi odesłany został do Lublina, przeto w sprawach kryminalnych nie można psa tego od rzeczonyj Komendy żandarmeryi zamawiać.

Radom, dnia 21 października 1916.

228.

No: 34239/16 Z. K.
Ad M. G. G. IX. Präs. No: 13282/16.

Środki usuwające skutecznie bandytyzm.

Z powodu skonstatowania istnienia band zbójcekich, składających się ze zbiegłych jeńców wojennych, względnie także z mlejscowych żywiółów, poleciła Naczelnia Komenda armii reskryptem K. N. 3157/16, by oprócz zastosowania postępowania doraźnego zarządzo jeszczcze następujące środki:

- 1) Domy, względnie miejscowości, które bandytom służyły za kryjówki, o ile wczas nie nastąpiło ze strony właścicieli (mieszkańców) odpowiednie doniesienie, będą spalone.
- 2) Wójtowie i sołtysi, którzy o pobycie bandytów w obwodzie ich gminy wiedzieli, a o tem wczas nie donieśli, traktowani będą jako współwinni.
- 3) Z podejrzanych miejscowości zabierani będą zakładnicy.

229.

M. G. G. Befehl Nr. 61.
K. K. Befehl Nr. 58.

Strzeżenie linii telegraficznych i telefonicznych.

Z rozkazu Wojskowej Gubernii Nr. 61 z 27. września b. r. Pkt. 1 tutejszem zarządzeniem Präs. Nr. 973 ex 1915 oraz J. Nr. 56344 ex 1916 ogłoszonym w odezwie w Dzienniku urzędowym, część IV No: 109 z roku 1916 wydano zasadnicze zarządzenie w sprawie pilnowania linii telegraficznych i telefonicznych, przyczem cała odpowiedzialność spada na gminy.

Zarządzenia te uzupełniają się niniejszem a mianowicie, osobie która doniesie lub wskaże sprawcę uszkodzenia linii telegraficznej lub telefonicznej wypłaci się premię w wysokości 400 koron po zasądzeniu sprawcy.

Jeśli to będzie wskazane nałoży się odszkodowanie na gminę w której obrębie popełniono zbrodnię.

Radom, dnia 28 września 1916.

230.

Nr. 33.391/16 Z. K.

Roboty ziemne i budowa dróg.

Do robót ziemnych i budowy dróg potrzeba wielkiej ilości robotników, którzy na podstawie kontraktu między nimi, a c. i k. Komendą obwodową zawartego będą przyjęci do robót.

Warunki pracy są następujące:

1. Dzienny czas pracy trwa 9 godzin.
2. Pracę dzienną ustanawia się w następujący sposób:
  - a) dla robotników, zatrudnionych w obrębie Obwodu stałego miejsca pobytu:

dla wyrobników dziennych	3 Kor.
dla profesjonalistów, jeżeli są zatrudnieni w swoim zawodzie, a nie jako wyrobnicy dzienni	4 „
dla kwalifikowanych robotników, następnie dla wszystkich przodowników partyi	6 „
dla kobiet, dziewcząt i chłopców	2 „
  - b) dla robotników zatrudnionych poza obrębem Obwodu stałego miejsca zamieszkania:

dla wyrobników dziennych	4 „
dla profesjonalistów, jeżeli są zatrudnieni w swoim zawodzie, a nie jako wyrobnicy dzienni	5 „
dla kwalifikowanych robotników, następnie dla wszystkich przodowników partyi	7 „
dla kobiet, dziewcząt i chłopców	2 „
3. Zgodzeni robotnicy mają prawo 14-dniowego wypowiedzenia kontraktu pracy. Oni mogą także umowę o pracę rozwiązać natychmiast:
  - a) jeżeli organa nadzorcze znieważą robotnika cielesnie,
  - b) jeżeli robotnikowi ujmie się z oznaczonej płacy,
  - c) jeżeli robotnica jest w nieobyczajny sposób nagabywana przez nadzorcę.
4. O pomieszczenie stara się w razie potrzeby kierownik grupy.
5. O wyżywienie mają robotnicy sami się starać. Oni mogą urządzić sobie własną menaż pod nadzorem i kontrolą kierownika grupy, który może zakupić środki spożywcze w spiżarni wojskowej.
6. W razie choroby mają robotnicy prawo korzystania z bezpłatnej pielęgnacji lekarskiej w zakładach sanitarnych w obrębie Jenerał-Gubernatorstwa wojskowego.

ROBOTNICY!

W waszym interesie leży zabezpieczyć sobie w tak ciężkich czasach dobry zarobek i utrzymanie. Każdy kto niema pracy i musi walczyć z ciężkimi warunkami życia, aby wyżywić siebie i rodzinę, niech korzysta ze sposobności i zamelduje się do budowy dróg.

Zgłoszenia przyjmuje każdego dnia obwodowy Urząd pośrednictwa pracy w godzinach urzędowych (budynek c. i k. Komendy obwodowej drzwi Nr. 10).

Radom, w październiku 1916.

231.

Lcz. U. 1240/16.

Wykaz osób ukaranych za podbijanie cen.

Na podstawie rozporządzenia Naczelnego Wodza armii z 15. września 1915 Dz. rozp. Nr. 38 o środkach karnych za podbijanie cen, zostały następujące osoby skazane wyrokami prawomocnymi:

I. U. 1240/16 Ruchla Grunbaum, handlarka w Białobrzegach, że sprzedała na targu Katarzynie Kalbarczyk z Gozd dwa śledzie za 45 kop. czyli 90 h., jakkolwiek cena targowa i taryfowa w tym czasie za śledzie wynosiła 28 hal. na grzywnę 10 koron ewent. 2 dni aresztu (wyrok z 8/6 1916).

II. U. 1246/16 Jakób Berek Bliman, kupiec w Radomiu, że sprzedawał w swoim sklepie Janinie Przerowskiej i Helenie Stefanowskiej zwykle mydło do prania po 4 kor. za funt, jakkolwiek cena taryfowa i targowa wynosiła 2 k. 50 h. za funt, na grzywnę w kwocie 150 koron ewent. 15 dni aresztu (wyrok z 11/5 1916).

III. U. 1335 16 Józef Zaremba z Ksawerowa starego, kupiec, że dnia 4. kwietnia 1916 r. w Gminie Stromic, zażądał od Katarzyny Napierkowskiej za 235 funtów żyta 19 rubli, jakkolwiek cena targowa tylko 12—14 rubli za korzec wynosiła, na grzywnę 50 koron ewent. 10 dni aresztu (wyrok z 16/5 1916).

IV. U. 1859/16 Beila Akerman, kupcowa w Wolanowie, że dnia 21/4 1916 w Wolanowie pobrała za dwa śledzie od Stanisława Bielskiego 2 korony, zamiast ceny maksymalnej po 40 h. za sztukę, tudzież za paczkę machorki (tytuniu) w wartości kilka kopiejek pobrała 45 kop., na grzywnę w kwocie 40 koron ewent. 8 dni aresztu (wyrok z 13/6 1916).

V. U. 2244/16 Aleksander Gorczycki, rzeźnik w Radomiu, że dnia 31/5 1916 w jatkach sprzedawał porucznikowi Remizowskiemu 6 funtów słoniny po 3 korony za 1 funt, jakkolwiek cena targowa i taryfowa w tym czasie 2 k. 50 h. za 1 funt wynosiła, na grzywnę w kwocie 100 koron ewentualnie 20 dni aresztu (wyrok z 16/6 1916).

VI. U. 2359/16/4 Ryfka Albaum, handlarka w Radomiu, że dnia 25/6 1916 żądała od żołnierza Edwarda Mackę za 1 funt mydła 4 k. 60 h. a w końcu sprzedała za 3 k., na grzywnę 10 koron ewent. 3 dni aresztu (wyrok z 28/7 1916)

VII. U. 2364/16 Sura Szmedra, sklepikarka w Białobrzegach, że żądała od Anny Klimek za funt soli kuchennej 20 groszy a w końcu sprzedała za 15 groszy, na grzywnę 20 koron ewent. 4 dni aresztu (wyrok z 4/8 1916).

232.

K. 311/16 25.

List gończy.

Adam Gawroński urodzony w Wolskiej-Dąbrowie, gmina Jedlińsk i tamże przynależny, syn Walentego i Julianny, około 25 lat liczący, żonaty, rolnik, w Wolskiej-Dąbrowie zamieszkały, 175 cm. wysoki, ciemny blondyn, o szczupłej twarzy, o bardzo czerwonej, cerze, policzków zapadłych, niskim czole, małym nosie, wielkich odstających uszach, kompletnem uzębieniu—zresztą bez szczególnych znamion—ścigany jest przez tutejszy sąd o zbrodnię z § 2 rozp. c. i k. naczelnego Komendanta armii z dnia 8. marca 1916 dziennik rozporz. c. i k. Zarządu wojskow. w Polsce XVI zeszyt.

Wzywa się wszystkie Komendy, sądy, władze bezpieczeństwa i inne władze do śledzenia za zbiegiem, a wrazie przydybania o aresztowanie go i dostawienie do sądu c. i k. Komendy obwodowej w Radomiu:

Radom, dnia 13 października 1916.

Cześć nieurzędowa.

233.

Res. No: 106/16 Z. K.

Towarzystwo „Polska Macierz Szkolna“.

W myśl rozkazu c. i k. Generalnego Gubernatorstwa wojskowego z 8. sierpnia 1916 L. Präs 10377/16 ogłasza się w całym brzmieniu rozporządzenie c. i k. Naczelnego Komendy Armii z 6. czerwca 1916 M. V. No: 38278/P.:

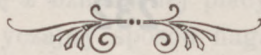
Aby poprzeć rozwój szkolnictwa w naszej polskiej okupacji oraz zapewnić organom c. i k. Zarządu wojskowego, którym poruczono obowiązki władzy szkolnej, pomoc przy dalszej budowie szkolnictwa, byłoby nader pożądanem, aby w c. i k. obszarze okupacyjnym

napowrót ożyła działalność zgniecionego przed laty przez rząd rosyjski towarzystwa „Polska Macierz Szkolna“, a to jako organizacyi wprowadzie z natury rzeczy od Warszawy i niemieckiego obszaru okupacyjnego niezawisłej, jednak z tamtejszym głównym zarządem w ścisłym porozumieniu pozostającej. Zarząd wojskowy zapewni też wszelkiego rodzaju poparcie filiom i kołom tego towarzystwa, oraz poszczególnym osobom i korporacyom, które, jako członkowie do Towarzystwa należały i pomoże przy ponownem rozpoczęciu jej działalności. Zarząd będzie również—o ile to tylko jest możliwe—wpływać na zjednywanie nowych członków.

Poszczególne koła i grupy miejscowe w naszym terenie okupacyjnym będą możliwie najprędzej złączone w centralę w Lublinie, któraby kierowała całą działalnością Towarzystwa tak pod względem intelektualnym jak i gospodarczym.

Nie potrzeba zaznaczać, że cała działalność Towarzystwa „Polska Macierz Szkolna“ w naszym obszarze okupacyjnym co do jednania członków, urzeczywistnienia celów Towarzystwa, zbierania datków, gospodarki majątkowej i t. d., podlega nadzorowi Zarządu wojskowego, jako władzy, nadzorującej stowarzyszenia. Nadzór ten centrala w Lublinie wykonywać będzie Jeneralne Gubernatorstwo wojskowe, a nad działalnością innych kół, albo grup miejscowych i poszczególnych członków Komendy obwodowe.

Nadzór szkolny i inne czynności, należące do zakresu władz szkolnych, wykonywać będzie tak, jak dotąd po myśli rozporządzeń Naczelnego Komendanta armii z dnia 7. marca 1915 roku, L. 6. Dzień. rozp. z 17. października 1915 r., L. 41 Dzień. rozp. i z 8 marca 1916 r., L. 52 Dzień. rozp. c. i k. Zarząd wojskowy. Należy jednak powołać na zastępców do rad zawodowych przybocznych, mających się utworzyć przy każdej władzy szkolnej, w każdym razie oprócz zastępców Stowarzyszeń religijnych, nauczycielstwa, gmin i zdrowotności publicznej, także i członków Towarzystwa „Polska Macierz Szkolna“.

Część niurzędowa.